

بررسی ارتباط استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با انگیزه پیشرفت در دانشجویان دانشگاه علوم

پزشکی کردستان

حسین فیضی^۱، هیوا محمدی^{۲*}، مهیلا رحمانی^۲، سید مجتبی احمدی^۴

چکیده

مقدمه: امروزه شبکه‌های اجتماعی به یکی از مهمترین ابزارهای ارتباطی در جهان تبدیل شده و از شهرت فراوانی برخوردار هستند و تأثیر این شبکه‌ها بر انگیزه پیشرفت دانشجویان امری انکارناپذیر شده است، بنابراین اطلاع از میزان و دلایل استفاده کاربران از این ابزار امری ضروری به نظر می‌رسد. از این رو تحقیق حاضر با هدف بررسی ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با انگیزه پیشرفت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی ۲۷۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ با روش نمونه-گیری تصادفی طبقه‌ای مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از فرم اطلاعات جمعیت شناختی، پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی و انگیزه پیشرفت هرمنس جمع‌آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج: میانگین سن شرکت‌کنندگان $21/85 \pm 3/22$ سال بود. میانگین آزمون انگیزه پیشرفت در نمونه‌ها 78 ± 8 بود، که نشان داد انگیزه پیشرفت در دانشجویان بالا بوده است. این در حالی است که نتایج آزمون اسپیرمن نشان داد، بین میزان ساعت استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و انگیزه پیشرفت در دانشجویان رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد. اما بین ساعت مطالعه در زمان غیر از امتحان و معدل ترم گذشته با انگیزه پیشرفت تحصیلی ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده شد ($p=0/02$).

نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از آن است که با توجه به اینکه اکثریت دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی عضویت دارند ولی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیری نداشت.

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، انگیزه پیشرفت، دانشجویان علوم پزشکی

۱- مربی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۲- مربی، دانشکده پرستاری بروجرد، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، بروجرد، ایران.

۳- کارشناس، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۴- دانشجوی دکتری، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۰۹۱۳۶۸۳۱۳۴۳ پست الکترونیکی: hiva.nursing@gmail.com

مقدمه

امروزه با گسترش کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات و زندگی روزمره شاهد شکل‌گیری نسل جدیدی از ابزارهای اینترنتی هستیم که امکانات بیشتری را برای روابط متقابل، مذاکره، گفت و گو و به طور کلی ارتباط دو سویه فراهم آورده است. شبکه‌های اجتماعی اینترنتی به عنوان مهم‌ترین مصادیق این امر، به محلی برای حضور اقشار مختلف جامعه به ویژه جوانان و مکان تبادل آرا و افکارشان و تامین نیازهای متناسب با زندگی اجتماعی جوانان تبدیل شده‌اند (۱). این وبسایت‌ها به طور بالقوه‌های چه در سطح روابط بین فردی و چه در سطح روابط اجتماعی، توانایی ایجاد تغییرات اساسی در زمینه زندگی اجتماعی هر فرد را دارند (۲).

و همچنین امروزه یکی از روش‌های مؤثر در فرآیند آموزش و انتقال دانش، استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌باشد (۳). به طوری که استفاده از وب سایت‌های شبکه اجتماعی از جمله شبکه‌های اجتماعی فیس بوک (Facebook) و توییتر (Twitter) بخشی از زندگی دانشجویان ایالات متحده شده است (۴).

در زمینه استفاده از فناوری شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین دانشجویان، استولاک و همکاران در تحقیقی نشان دادند که دانشجویانی که به طور مداوم از شبکه فیس بوک استفاده می‌کنند، در هفته یک تا پنج ساعت مطالعه می‌کنند، در حالی که دانشجویانی که عضو شبکه‌های مجازی نیستند ۱۱ تا ۱۵ ساعت در هفته به مطالعه می‌پردازند (۶). از طرف دیگر کارپینسکی و همکاران گزارش کردند که استفاده‌کنندگان از فیس بوک، معدل کل کمتری داشته و ساعات کمتری را به مطالعه پرداخته‌اند (۵). در ایران نیز میزان عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی در سال‌های اخیر از افزایش قابل ملاحظه‌ای برخوردار بوده است (۶). هر چند که فعالیت در این گونه شبکه‌ها سبب تسهیل ارتباط با دوستان می‌شود و می‌توان با به کارگیری این شبکه‌ها در فرآیند آموزشی و یا درمانی، از آن‌ها به طور بهینه استفاده نمود، اما به همان میزان با کاهش دادن مدت زمان مطالعه ممکن است سبب اختلال در پیشرفت

تحصیلی افراد به ویژه دانشجویان شود (۷-۹). در مطالعه‌ای نشان داده شد، گرچه شبکه‌های اجتماعی مجازی پتانسیلی برای ایجاد اثرات منفی بر روی دانشجویان دارند، با این وجود این وب سایت‌ها می‌توانند به عنوان یک منبع مفید و مثبت برای دانشجویان در جنبه‌های مختلف خدمت رسانی کنند به شرطی که به طرز صحیحی مورد استفاده قرار گیرند (۱۰). در تأیید جمله قبلی هنوز اساتیدی وجود دارند که فیس بوک و سایر شبکه‌های اجتماعی را به عنوان فناوری کارآمد و تجاری و راهی برای ایجاد ارتباط با دانشجویان می‌دانند (۵). در طرف مقابل آراین و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی همبستگی معکوس و ضعیف وجود داشت (۱۱).

مطالب فوق به این موضوع اشاره دارند که، در مورد تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان، تاکنون مطالعات مختلفی در دنیا انجام گرفته که نشان‌دهنده‌ی نتایج متفاوت است، از این رو نتایج تحقیق حاضر می‌تواند برای پژوهشگران و محققان حوزه‌ی علوم پزشکی، رسانه‌ها و مطالعات جوانان حائز اهمیت باشد. لذا هدف از انجام این مطالعه بررسی ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی با انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود.

روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی بود که در مهرماه سال ۱۳۹۵ در دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام شد. جامعه پژوهش در این مطالعه تمام دانشجویان در حال تحصیل دانشگاه علوم پزشکی کردستان در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۶-۹۵ بودند، معیارهای ورود به مطالعه شامل: دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، دانشجوی ترم دوم به بالاتر، دسترسی به شبکه‌های اجتماعی مجازی، تمایل به شرکت در مطالعه و معیارهای خروج از مطالعه شامل: دانشجویان تحصیلات تکمیلی، دانشجویانی که

در مدت مطالعه وضعیت انتقالی، مهمانی، انصراف از تحصیل و یا اخراجی پیدا خواهند کرد، تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها، دانشجویانی که صرفاً در زمان نمونه‌گیری در کل ترم تحصیلی فقط واحد کارورزی دارند. جهت تعیین حجم نمونه از جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان استفاده شد (۱) نمونه‌ها شامل ۲۷۰ نفر از دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی بود که از دانشکده‌های پزشکی، دندانپزشکی، پرستاری-مامایی، پیراپزشکی و بهداشت و به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شد.

برای جمع‌آوری اطلاعات پس از کسب مجوز از دانشگاه و مشخص شدن نمونه‌های پژوهش و توضیحات لازم در ارتباط با طرح تحقیقاتی، پرسشنامه‌ها (پرسشنامه مشخصات دموگرافیک، پرسشنامه میزان استفاده دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی مجازی و پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس) بین نمونه‌ها توزیع شد.

پرسشنامه استفاده از شبکه‌های اجتماعی دو قسمتی بود، که قسمت اول آن مربوط به اطلاعات دموگرافیک (سن، جنس، رشته و مقطع تحصیلی، معدل کل و ترم تحصیلی، متوسط ساعت مطالعه در زمان امتحان و خارج زمان امتحان) و قسمت دوم آن شامل ۸ سؤال مربوط به استفاده از شبکه‌های اجتماعی (نام شبکه اجتماعی دارای عضویت، نام شبکه اجتماعی که به طور مرتب به آن سر می‌زنند، زمان عضویت، زمانیکه با حساب کاربری خود در این گونه شبکه‌ها کار می‌کنند، میزان ساعتی که در روز با این شبکه‌ها کار می‌کنند و مهم‌ترین دلایل استفاده از این گونه شبکه‌ها) بود. هرمنس (۱۹۷۰) برای محاسبه روایی از روایی محتوا استفاده کرد و همچنین او ضریب همبستگی هر سؤال را با رفتارهای پیشرفت-گرا محاسبه و برای محاسبه پایایی آزمون انگیزه پیشرفت از روش آلفای کرونباخ استفاده کرد، ضریب پایایی محاسبه شده برای اعضای هیئت علمی و پایایی این پرسشنامه قبلاً توسط بیجاری و همکاران با ضریب آلفای کرونباخ ($\alpha=0/85$) تأیید

شده است (۱). ابزار دیگر این مطالعه پرسشنامه استاندارد انگیزه پیشرفت هرمنس بود، این پرسشنامه ۲۹ سؤال دارد که نه ویژگی را بررسی می‌کند. سؤالات پرسشنامه بصورت جملات ناتمام بیان شده است و به دنبال هر جمله چند گزینه داده شده است، این گزینه‌ها بر حسب اینکه شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا از کم به زیاد باشد به آنها نمره داده می‌شود. نمره‌گذاری پرسشنامه با توجه به ویژگی‌های ۹ گانه که سؤالات بر اساس آنها تهیه شده است، انجام می‌گیرد. بعضی از سؤالات به صورت مثبت و بعضی دیگر بصورت منفی ارائه شده است. در سؤالات شماره ۲۸، ۲۷، ۲۳، ۲۲، ۲۰، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۰، ۹، ۴ و ۲۹ به الف ۱، به ب ۲، به ج ۳ به د ۴ و در سؤالات شماره ۲، ۳، ۵، ۶، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۵، ۲۶ به الف ۴، به ب ۳، به ج ۲ به د ۱ داده می‌شود و دامنه تغییرات ۲۹ تا ۱۱۶ است. پیشرفت از زیاد به کم یا کم به زیاد باشد به آنها نمره داده می‌شود. در نهایت داده‌های حاصل با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، فراوانی، درصد)، همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس یک طرفه مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

در بررسی حاضر برای لحاظ نمودن مسائل اخلاقی اجازه‌نامه رسمی از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کردستان گرفته شد (کد کمیته اخلاق: ۱۳۹۴/۳۶۳) و طی هماهنگی با رؤسای دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی کردستان اقدام به نمونه‌گیری شد. جهت حفظ حریم و امنیت اطلاعات شخصی شرکت‌کنندگان، این اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه باقی می‌ماند، نتایج به طور کلی ارائه خواهد شد و به منظور رعایت موازین اخلاقی پرسشنامه‌ها به صورت بی‌نام و با کدگذاری بین نمونه‌ها توزیع شد، تکمیل کردن پرسشنامه‌ها با رضایت شخصی نمونه‌های پژوهش انجام شد. به عنوان رعایت حقوق نمونه‌های مورد پژوهش، پاسخ به سؤالات نمونه‌ها در ارتباط با فرآیند تحقیق در اولویت گذاشته شد.

نتایج

تعداد ۲۷۰ نفر در این مطالعه شرکت نمودند. میانگین سنی نمونه‌ها $21/85 \pm 3/22$ سال بود. معدل ترم گذشته در دانشجویان $15/73 \pm 1/38$ و معدل کل آنان $15/5 \pm 1/19$ بود. میانگین کلی استفاده از شبکه‌های اجتماعی $3/45 \pm 2/78$ ساعت در روز بود. بیشترین تعداد نمونه‌ها را دانشجویان ترم ۲ و کمترین این تعداد را دانشجویان ترم ۹ و ۱۱ تشکیل دادند. جدول (۱) به مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه‌های مورد پژوهش می‌پردازد.

نتایج اصلی مطالعه نشان داد که میانگین آزمون انگیزه پیشرفت در نمونه‌ها 78 ± 8 بود، که نشان داد انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان بالا بوده است. این در حالی است که نتایج آزمون اسپیرمن نشان داد، بین میزان ساعت استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و انگیزه پیشرفت در دانشجویان رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد. همچنین نتایج دیگر مطالعه نشان داد که، بین ساعات مطالعه و معدل ترم قبلی با استفاده‌های شبکه مجازی رابطه مثبت وجود داشت. ارتباط بین انگیزه پیشرفت و سایر فاکتورها در جدول شماره (۲) نشان

داده شده است. بیشترین شبکه اجتماعی که دانشجویان در آن عضو بودند و بطور مداوم استفاده می‌کردند، شبکه اجتماعی تلگرام بود. $94/4\%$ (۲۵۵ نفر) عضو شبکه اجتماعی تلگرام بودند. $95/9\%$ نمونه‌ها اطلاعاتی در ارتباط با شبکه‌های اجتماعی موجود داشتند و $4/1\%$ نمونه‌ها از شبکه‌های اجتماعی موجود مطلع نبودند. بیشترین علت استفاده از اینترنت در نمونه‌های پژوهش، استفاده از شبکه‌های اجتماعی ($78/0\%$) و کمترین علت آن چک کردن ایمیل ($30/0\%$) بود. اکثر افراد عضو در شبکه اجتماعی در سال اول دانشگاه در این شبکه‌ها عضو شده بودند ($44/4\%$) و کمترین تعداد آن‌ها (27%) دانشجویانی بودند که ۲ سال بعد از ورود به دانشگاه در این شبکه‌ها عضو شده بودند (جدول ۳).

علل استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در جدول شماره (۴) آمده است. طبق نتایج این جدول ارتباط با دوستان کنونی به عنوان بیشترین علت استفاده و سایر موارد به عنوان کمترین علت استفاده از این شبکه‌ها بوده است. میزان استفاده دانشجویان به عنوان سرگرمی نیز از فراوانی بالایی برخوردار بود

جدول شماره (۱): مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه‌های مورد پژوهش

متغیر	درصد	فراوانی
جنسیت	مذکر	۱۰۰
	مؤنث	۱۷۰
دانشکده محل تحصیل	پزشکی	۵۷
	پرستاری	۶۶
	بهداشت	۵۳
	دندانپزشکی	۱۶
	پیراپزشکی	۷۸
تأهل	مجرد	۲۴۷
	متأهل	۲۳

۵	۱/۹٪	کاردانی	مقطع تحصیلی
۱۹۴	۷۱/۹٪	کارشناسی	
۷۱	۲۶/۲٪	دکترای حرفه‌ای	
۲۳۶	۸۷/۴٪	خوابگاه	محل زندگی
۳۴	۱۲/۶٪	منزل شخصی	
۱۱	۴/۱٪	ندارد	میزان آشنایی با اینترنت
۱۵۸	۵۸/۵٪	کم	
۶۸	۲۵/۳٪	متوسط	
۳۳	۱۲/۲٪	زیاد	
۲۵۸	۹۵/۶٪	بله	اقدام به عضویت در شبکه اجتماعی
۱۲	۴/۴٪	خیر	

جدول شماره (۲): ماتریس همبستگی بین انگیزه پیشرفت تحصیلی و برخی ویژگی‌های کمی مرتبط با آن

ساعت مطالعه زمان غیر امتحان	ساعت مطالعه زمان امتحان	ساعت کار با شبکه‌های اجتماعی	ساعت کار با اینترنت	ساعت کار با رایانه	R	انگیزه پیشرفت تحصیلی
-/۱۳۶	-/۰۶۵	۰/۰۲	-/۰۰۴	-/۰۰۷		
۰/۰۲	۰/۲۸	۰/۷۲	۰/۹۴	۰/۹۰	P	

جدول شماره (۳): مقایسه میانگین زمان عضویت دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی

P	Df	f	تعداد	میانگین و انحراف معیار	میزان استفاده زمان عضویت
۰/۲۸۸	۲	۱/۲۵۰	۷۷	۱۵/۶۴±۱/۰۶	قبل از دانشگاه
			۱۲۰	۱۵/۳۸±۱/۲۷	سال اول دانشگاه
			۷۳	۱۵/۵۶±۱/۱۷	سال دوم دانشگاه

جدول شماره (۴): درصد فراوانی و علل استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی

علل استفاده	درصد فراوانی	فراوانی
استفاده از تجربیات سایرین	۲۲/۶	۶۱
ارتباط با دوستان قبلی	۴۷/۴	۱۲۸
پیدا کردن دوست جدید	۲۴/۸	۶۷
ارتباط با دوستان کنونی	۶۹/۳	۱۸۷
سرگرمی	۵۴/۱	۱۴۶
به اشتراک گذاشتن تصاویر	۲۱/۹	۵۹
آموزش	۲۵/۹	۷۰
سایر	۲/۶	۷

بحث

این مطالعه مقطعی با هدف بررسی ارتباط استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام پذیرفت، که در طی آن زمان عضویت دانشجویان در شبکه های اجتماعی، ساعت کار با شبکه های اجتماعی، دلیل استفاده از این شبکه ها و زمان عضویت در این شبکه ها نیز توسط پرسشنامه بررسی شد. نتایج مطالعه نشان داد که، بین استفاده از شبکه های اجتماعی و انگیزه پیشرفت دانشجویان ارتباط آماری معنی داری وجود ندارد ($p=0/72$). خجسته و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که، بین استفاده دانشجویان از فضای مجازی در زمان قبل و بعد دانشگاه، مدت استفاده، میزان استفاده، نوع و علت استفاده آنها با انگیزش تحصیلی آنها رابطه معناداری وجود ندارد. نتیجه این تحقیق حاکی از آن است که استفاده دانشجویان از فضای مجازی تاثیر مستقیم بر انگیزش تحصیلی دانشجویان ندارد (۱۲). نتایج این مطالعه همسو با مطالعه حاضر می باشد. در مطالعه ای دیگر که توسط دلشادی و همکاران انجام

شد، نشان داده شد، بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و وضعیت تحصیلی دانشجویان ارتباط معنی دار وجود نداشت ($p>0/05$). (۱۳). نتایج این مطالعه نیز یافته های مطالعه ما را تأیید می نماید. به نظر می رسد به دلیل گسترش ارتباطات میان فردی استفاده از شبکه های اجتماعی برای دانشجویان رضایت-مندی ایجاد کرده است و روز به روز کاربران آنها در حال افزایش هستند. امامی ریزی و همکاران نیز در مطالعه خود نشان دادند که بین نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر که کاربر عادی شبکه های اجتماعی مجازی می باشند با دانشجویان دختر که دارای اعتیاد خفیف به شبکه های اجتماعی می باشند، تفاوت معنی داری وجود ندارد ($p=0/93$). (۵). نتایج این مطالعه مشابه با مطالعه حاضر بود. از طرفی در همین مطالعه مشخص شد که بین نمره پیشرفت تحصیلی کاربران عادی و کاربران دارای اعتیاد شدید به شبکه های اجتماعی مجازی تفاوت آماری معنی داری مشاهده شد ($p=0/04$). نتیجه این قسمت از مطالعه با مطالعه حاضر مغایرت دارد. از دلایل احتمالی تفاوت در نتیجه این دو مطالعه میتوان

به شدت اعتیاد دانشجویان ربط داد. آراین و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که بین انگیزه پیشرفت و استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی همبستگی معکوس و ضعیفی وجود دارد (۲۳). نتیجه این مطالعه نیز متفاوت با نتیجه مطالعه حاضر می‌باشد. متفاوت بودن ابزار جمع‌آوری داده‌ها می‌تواند دلیلی بر تفاوت نتایج این دو مطالعه باشد.

نتایج دیگر مطالعه نشان داد که، بین ساعت کار با رایانه و انگیزه پیشرفت تحصیلی ($p=0/90$) و ساعت کار با اینترنت و انگیزه پیشرفت تحصیلی ($p=0/94$). دانشجویان ارتباط آماری معنی‌داری وجود ندارد. یافته‌های حاصل از تحقیق حسن زاده و همکاران نیز نشان داد که، بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد. همچنین بین دو متغیر استفاده افراطی از پیامک و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد (۱۴). نتایج این مطالعه، همسو با مطالعه حاضر می‌باشد. نتایج مطالعه بهبودی و همکاران نشان داد که، بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه منفی وجود دارد (۱۵). نتایج این مطالعه در تناقض با مطالعه حاضر می‌باشد.

نتایج دیگر این مطالعه نشان داد که بین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان و ساعت مطالعه در زمان غیر از زمان امتحانات همبستگی معکوس و معنی‌داری وجود دارد. این قضیه را اینگونه می‌توان تفسیر کرد، به دلیل اینکه مطالعه‌ای که دانشجویان در زمانی بجز زمان امتحانات انجام می‌دهند، به دور از استرس، فشار امتحانات و بیدار ماندن طولانی مدت در طی شب‌ها می‌باشد، این انتظار وجود دارد که کیفیت مطالعه‌ای که در این برهه از زمان انجام می‌دهند، بهتر از کیفیت مطالعاتی باشد که در زمان امتحانات شکل می‌گیرد. از طرفی می‌توان اینگونه بحث نمود، دانشجویانی که انگیزه پیشرفت تحصیلی پایینی دارند، ساعت‌ها پای کتاب‌های درسی و مطالعه می‌نشینند، به دلیل انگیزه پایین میزان یادگیری و کیفیت مطالعه پایینی دارند. از نتایج قابل توجه این مطالعه می‌توان به تأثیر زمان عضویت در شبکه‌های اجتماعی بر انگیزه پیشرفت

تحصیلی دانشجویان اشاره کرد. اکثر افراد عضو در شبکه اجتماعی در سال اول دانشگاه در این شبکه‌ها عضو شده بودند. این موضوع می‌تواند ناشی از حساسیت‌های موجود در سنین جوانی و همچنین مسائل مرتبط با دوری از خانواده و ورود به محیط جدید همچون دانشگاه و ارتباط مستقیم با جنس مخالف (با توجه به محدودیت‌های کمتر در فضای مجازی باشد. جوادی نیا و همکاران نیز نظری موافق با مطالعه حاضر داشتند (۱). مهمترین نقطه قوت این مطالعه را میتوان آشنا نمودن جامعه محققین حیطه نظام آموزش سلامت به ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با انگیزه پیشرفت دانشجویان با توجه به افزایش روز افزون استفاده از این گونه فضاها در میان دانشجویان در نظر گرفت. هرچند که با توجه به غیرقانونی بودن استفاده از بعضی شبکه‌های اجتماعی در داخل کشور، بدیهی است که برخی از دانشجویان عضو در این شبکه‌ها که در مطالعه شرکت نموده‌اند، به سبب تبعات قانونی از پاسخگویی صحیح در این خصوص اجتناب کرده‌اند، از طرفی با توجه به تقسیم‌بندی دانشگاه علوم پزشکی کردستان به عنوان یک دانشگاه تیپ سه، که اکثر دانشجویان آن از مناطق غرب کشور پذیرش شده‌اند و با توجه به تفاوت‌های فرهنگی موجود در ایران، دامنه تعمیم نتایج این مطالعه محدود به مناطق غربی کشور خواهد بود.

نتیجه گیری

نتایج حاکی از آن است که اکثریت دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی عضویت دارند و استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیری ندارد. در عین حال با توجه به نوظهور بودن شبکه‌های اجتماعی و عدم آشنایی دانشجویان با تمامی آثار استفاده از این شبکه‌ها و تفاوت در نتایج مطالعات انجام شده، انجام پژوهش‌های بیشتری در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. همچنین با توجه به اینکه دانشجویانی که بیشتر از شبکه‌های اجتماعی استفاده نموده بودند در سال اول اقدام به عضویت در شبکه‌های اجتماعی نموده بودند، ضروری است که دانشگاه‌ها با همکاری

کنترل خود را در خوابگاه انجام میداد. هم‌چنین شماره تلفن محقق در اختیار دانشجویان قرار داده شد و در صورت ابهام در مورد پرسشنامه‌ها توضیحات کافی داده می‌شد.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله نویسندگان این مقاله مراتب تقدیر و تشکر خود را از کلیه دانشجویانی که صادقانه در انجام این پژوهش همکاری کردند، از گروه پرستاری، معاونت پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی و دانشگاه علوم پزشکی کردستان ابراز می‌دارند. این پژوهش با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فن‌آوری دانشگاه علوم پزشکی کردستان با کد ۹۴/۳۶۳ IR.MUK.REC و در تاریخ ۹۴/۱۲/۲۲ به تصویب رسیده است

مراکز مشاوره به اطلاع‌رسانی دقیق در خصوص استفاده از شبکه‌های اجتماعی و آثار مختلف آن در ابتدای ورود دانشجویان به دانشگاه اقدام نمایند و با توجه به رایج بودن بعضی از شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین دانشجویان، که در مطالعه حاضر شبکه اجتماعی تلگرام بود، لازم است با نظارت مسئولین و ارگان‌های زیربط محتوای این شبکه‌ها متناسب با شرایط فرهنگی و اجتماعی جامعه اصلاح شود. به علت اینکه دانشجویان در کلاس درس و به صورت حضوری به پرسشنامه‌ها جواب می‌دادند و از طرفی چون تعدادی از دانشجویان تکمیل پرسشنامه را به خوابگاه و با تعویق تکمیل می‌نمودند، این محدودیت وجود داشت که پرسشنامه‌ها را کامل تکمیل نکنند و یا جواب‌های درستی ندهند، محقق جهت برطرف نمودن این محدودیت پرسشنامه‌ها را در زمان استراحت، قبل و یا بعد از کلاس بین دانشجویان تکثیر می‌نمود و برای پرسشنامه‌هایی که تکمیل آنها به بعداً موکول میشد نظارت و

References

- 1) Javadinia S. A, Erfanian M, Abedini MR, Bijari B. *Effects of using social networks on academic performance of students in Birjand Medical Science University*. Education in Medical Science Journal 2012; 12(8): 598-606 [persian].
- 2) Ellison NB, Lampe C, Steinfield Ch. *FEATURE Social network sites and society: current trends and future possibilities*. interactions 2009; 16(1): 6-9.
- 3) Moreno M, Jelenchick L, Koff R, Eikoff J, Diermyer C, Christakis D. *Internet use and multitasking among older adolescents: An experience sampling approach*. Computers in Human Behavior 2012; 28(4): 1097-102.
- 4) Junco R, Loken E, Heiberger. *The effect of twitter on college student engagement and grades*. Journal of Computer Assisted Learning 2011; 27(2): 119- 32.
- 5) Emami Rizi K. *The effect of use social networks on the girls students academic achievement*. Education Strategies in Medical 2016; 9(3): 206-213.
- 6) Chen H, Sali M. *A qualitative study of Iranian facebook users' perceptions of using facebook in Iran's eparticipations activities*. 2010.
- 7) Javaninia S.R, Erfanian M, Abedini M.R. Asgari M, Abbasi A. *Bijari Pattern of using social networks in students in Birjand University of Medical Science*. Medicine and Meditation Quarterly 2013; 22(2) 39-44 [Persian].

- 8) Teclehaimanot B, Hickman T, *Student Teacher interaction on Facebook: What Students Find Appropriate*. Tech Trends 2011; 55(3): 19- 30.
- 9) O'Brien SJ, *Facebook and other Internet use and the academic performance of college students* 2011; TEMPLE University.
- 10) Hanson T, Drumheller K, Mallard J, Mckee C, Schlegel P. *Cell phones, text messaging, and facebook: Competing time demands of today's college student*. College Teaching 2011; 59(1): 23- 30.
- 11) Arian M, Oghazian MB, Amini Z, KHosravipur A, Abaszadeh F. The Relationship between Internet Addiction and Social Network with Academic Motivation in Students of Bojnord University of Medical Science. 2018; 7(2): 62-8[persian].
- 12) Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. *The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences*. Iranian Journal Medical Education 2009; 9(1):79-84[persian].
- 13) Delshadi Z, Qorbani M, Delshadi M, Safari O, Pashaei T, Mansourian M. *Survey of social networking usage and its relationship with the study status of students of Ilam universities* 2015[persian].
- 14) Hassanzadeh R, Salehi M, Rezaei Kiyasari A. *Relationship between the use of extreme from technology (Internet and SMS Addiction) and educational and psychological state high school students*. Quarterly Journal of Educational Psychology 2010; 1(3): 69-81[persian].
- 15) Behboudi MR, Behzadirad F. *Investigating the Relationship between Internet Addiction and Academic Achievement among Students in Hormozgan University* 2014; 23;2(8): 23-36[persian].
- 16) Li S, Jin X, Wu S, Jiang F, Yan C, Shen X. *The impact of media use on sleep patterns and sleep disorders among school-aged children in china*. Sleep Research Society 2007; 30(3):361-7.
- 17) Beard KW. *Internet addiction: Current status and implications for employees*. Journal of Employment Counseling 2002; 39(1): 2-11.
- 18) Dastani M, Keramati J, Poorfatemi A, Ekrami A. *The reasons and motives of virtual social networks among students of Gonabad University of Medical Sciences*. Caspain Journal of Scientometrics 2015; 2(2): 24-27[persian].

The Relationship Between Use of Social Networks With Achievement Motivation in Students of Kurdistan University of Medical Sciences

Feyzi H(MSc)¹, Mohammadi H (MSc)^{2*}, Rahmani M (BS)³, Ahmadi S M (PhD)⁴

¹ MSc, Faculty of Nursing and Midwifery, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

² MSc, Borujerd School of Nursing, Lorestan University of Medical Sciences, Borujerd, Iran.

³ BSc, Faculty of Nursing and Midwifery, Kurdistan University of Medical Sciences, sanandaj, Iran.

⁴ PhD student, Shahid Beheshti University of Medical Sciences Tehran, Iran.

Received: 08 Dec 2018

Revised: 19 Jan 2019

Accepted: 09 Apr 2019

Abstract

Introduction: Social networks are the most important means of communication in the societies as well as in the world. social networks among students is very essential. This study was conducted to investigate the relationship between the use of social networks with the motivation of academic achievement among students of Kurdistan University of Medical Sciences.

Methods: In this cross-sectional study 270 students of Kurdistan University of Medical Sciences during the academic year of 2017-18 were selected through stratified random sampling. Data were collected using demographic information form, social networks questionnaire, and Hermann's academic achievement motivation. Data was analyzed using SPSS software version 22.

Result: The mean age of the participants was 21.9 ± 3.2 years. In general, the average score of motivation for progress in the samples was 78.0 ± 8.0 , indicating that the motivation for academic achievement was high among students. However, the results of the Spearman test showed that there is not a significant statistical relationship between the time spent using virtual social networks and the motivation for academic achievement in students.

Conclusion The results indicate that considering the majority of students are members of social networks, the use of virtual social networks did not affect students' achievement motivation.

Keywords: Social Networks, Achievement Motivation, Students of Medical Sciences.

This paper should be cited as:

Feyzi H, Mohammadi H, Rahmani M, Ahmadi S M. ***The Relationship Between Use of Social Networks With Achievement Motivation in Students of Kurdistan University of Medical Sciences***, J Med Edu Dev; 14(1): page 26-35

* Corresponding Author: Tel: +989136831343, Email: hiva.nursing@gmail.com.